

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 165/2023-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného JUDr. Rolandom Kovácsom, advokátom, Mäsiarska 30, Košice, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 67/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 67/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Prešov **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 67/2019 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Prešov **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Prešov **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **663,57 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 26. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 67/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 eur a náhradu trov konania.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 165/2023-13 z 21. marca 2023 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a ostatných relevantných dokumentov vyplýva, že žalobou doručenou Okresnému súdu Banská Bystrica 5. septembra 2019 v rámci upomínacieho konania sa sťažovateľ domáhal, aby súd rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť mu sumu 3 910, 69 eur s príslušenstvom. Vec bola postúpená okresnému súdu 29. novembra 2019. Okresný súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie č. k. 11 C 67/2019 z 21. septembra 2021 (ďalej len „rozsudok pre zmeškanie“). Žalovaný doručil okresnému súdu 15. novembra 2021 návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a odvolanie. Návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie okresný súd zamietol uznesením č. k. 11 C 67/2019-160 z 28. februára 2023. O odvolaní žalovaného nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté, pričom okresný súd 2. marca 2023 zaslal sťažovateľovi výzvu k odvolaniu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zrekapituloval doterajší priebeh napadnutého konania, osobitne poukázal na to, že od doručenia rozsudku pre zmeškanie jeho právnomu zástupcovi 2. novembra 2021 už okresný súd proti nemu nevykonal žiaden procesný úkon, pričom sťažovateľ z elektronického spisu zistil, že žalovaný mal 15. novembra 2021 doručiť okresnému súdu odvolanie. Sťažovateľ svojimi podaniami opakovane nabádal okresný súd na doručenie odvolania žalovaného na vyjadrenie v súvislosti s predložením spisu odvolaciemu súdu. Okresný súd napriek týmto urgenciám zostal v napadnutom konaní nečinný.

5. Sťažovateľ vidí zbytočné prietahy jednak v celkovej dĺžke napadnutého konania vzhľadom na skutočnosť, že ide o vec skutkovo nie zložitú, ako aj v úseku od vydania rozsudku pre zmeškanie a jeho doručenia stranám sporu až po súčasnosť. V neposlednom rade za prietah v konaní sťažovateľ považuje aj dobu od postúpenia veci Okresným súdom Banská Bystrica (29. novembra 2019) do určenia termínu predbežného prejednávania sporu (doručené 26. marca 2021) s akcentom na to, že pred určením termínu predbežného prejednávania sporu sťažovateľ zaslal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní.

6. Sťažovateľ je toho názoru, že predmetnú vec nemožno označiť za právne ani fakticky zložitú a tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Zároveň uviedol, že svojím správaním nespôsobil v napadnutom konaní zbytočné prietahy. V súvislosti s postupom okresného súdu v podstatnom konštatoval, že už špecifikovaným postupom došlo k porušeniu ústavne garantovaného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení plne odkázal na stanovisko zákonného sudcu, ktorý v podstatnom uviedol, že ústavnú sťažnosť považuje za nedôvodnú. Celková dĺžka konania bola ovplyvnená tým, že vec nebolo možné rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, ktoré v období vyhlásenia núdzového stavu v dôsledku pandémie COVID-19 prakticky až do 27. apríla 2021 nebolo možné nariadiť. Po odpadnutí objektívnych obmedzení bola vec v primeranom čase prejednaná a rozhodnutá rozsudkom. Zákonný sudca ďalej poukázal na to, že žalovaný doručil okresnému súdu návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie spolu s blanketovým odvolaním, pričom úlohou okresného súdu bolo rozhodnúť o návrhu na zrušenie rozsudku a až následne vykonávať procesné úkony súvisiace s predložením spisu odvolaciemu súdu. Zákonný sudca preto nesúhlasí s tvrdeniami sťažovateľa o prieťahoch okresného súdu v súvislosti s nedoručením mu odvolania na vyjadrenie. Zároveň uviedol, že sťažovateľ mal k elektronickému spisu okresného súdu prístup a mohol sa vyjadriť k odvolaniu aj bez výzvy súdu. Okresný súd považuje za neprimeranú a primerane neodôvodnenú aj požadovanú výšku finančného zadosťučinenia.

III.2. Replika sťažovateľa:

8. Podľa sťažovateľa argumentácia okresného súdu týkajúca sa obdobia núdzového stavu neobstojí, keďže spor bol začatý pred prijatím spomínanej vyhlášky a následne súdu trvalo 16 mesiacov, kým nariadil termín predbežného pojednania sporu. Sťažovateľ zároveň pripomenul, že rozhodnutiu súdu predchádzalo podanie sťažnosti na prieťahy predsedovi okresného súdu, ako aj ústavnej sťažnosti. Podľa názoru sťažovateľa skutočnosť, že žalovaný doručil okresnému súdu návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie spolu s odvolaním, nebránila okresnému súdu, aby doručil jeho právnomu zástupcovi na vyjadrenie kópiu odvolania. Výšku požadovaného finančného zadosťučinenia sťažovateľ považuje za primeranú.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o nekonaní okresného súdu v napadnutom konaní jednak v kontexte celkovej dĺžky konania, ako aj nevykonávania procesných úkonov potrebných na predloženie veci odvolaciemu súdu.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa.

12. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd uvádza, že v napadnutom konaní je predmetom sporu uplatňovaný nárok na zaplatenie peňažnej sumy 3 910,69 eur s príslušenstvom. Hoci z ústavnej s'ťažnosti ani jej príloh nevyplýva skutkový ani právny základ uplatňovaného nároku, sám s'ťažovateľ vec označuje vec za takú, ktorá je súčasťou štandardnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov a nemožno ju považovať za právne ani fakticky zložitú. Opak netvrdí ani predseda okresného súdu. Z ústavnej s'ťažnosti nevyplýva, že ide o tzv. privilegované konanie.

13. Vo vzťahu k správaniu s'ťažovateľa ústavný súd z obsahu spisu nezistil žiadnu okolnosť v jeho správaní (resp. vykonaných procesných úkonoch), ktorá by akokoľvek ovplyvnila celkovú dĺžku napadnutého konania.

14. V súvislosti s postupom okresného súdu ústavný súd v kontexte nečinnosti súdu počas pandémie COVID-19 opakovane judikoval, že pandémia ochorenia COVID-19 môže byť dôvodom nečinnosti, avšak v rámci ojedinelej nečinnosti trvajúcej kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam pre s'ťažovateľa (napr. IV. ÚS 266/2022). Obmedzenia, ktoré si vyžiadala pandémia COVID-19, môžu mať nepriaznivý vplyv na vybavovanie vecí vnútroštátnymi súdmi, hoci to v zásade nemôže zbaviť štát všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku konania (s'ťažnosť vo veci Q and R proti Slovinsku, č. 19938/20, rozhodnutie z 8. 2. 2022, § 80). V okolnostiach prejednávanej veci uvedené okolnosti neospravedlňujú 16-mesačnú nečinnosť okresného súdu.

15. Na margo nečinnosti okresného súdu v období od 15. novembra 2021, keď žalovaný doručil okresnému súdu návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie spolu s odvolaním, do 28. februára 2023, keď okresný súd uznesením č. k. 11 C 67/2019-160 návrh žalovaného zamietol a až následne začal 2. marca 2023 vykonávať procesné úkony súvisiace s podaným odvolaním, ústavný súd súhlasí s vyjadrením okresného súdu, že rozhodovanie o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie predchádzalo predloženiu spisového materiálu odvolaciemu súdu. Nič však nebránilo okresnému súdu, aby zaslal odvolanie žalobcovi na vyjadrenie pred svojím rozhodnutím, najmä v situácii, ak predpokladal, že bude procesne konať aj o odvolaní žalovaného. Neobstojí argument okresného súdu, že žalobca mal k dispozícii elektronický spis a mohol sa k odvolaniu vyjadriť bez zaslania predchádzajúcej výzvy. Okresný súd sa nemôže spoliehať na proaktívny prístup strán sporu. Okresný súd navyše k povinnosti vykonať procesné úkony súvisiace s predložením spisu odvolacieho súdu zaväzuje ustanovenie § 373 Civilného sporového poriadku.

16. Nadväzujúc na už uvedené, ústavný súd rozhodol, že okresný súd v napadnutom konaní porušil základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1).

17. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že okresný súd aj po rozhodnutí príslušného krajského súdu v odvolacom konaní bude povinný vykonať súvisiace procesné úkony, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (výrok 2).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

18. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). V prerokúvanom prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom v okolnostiach danej veci ústavný súd považuje za primerané priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 1 000 eur, ktoré bude povinný uhradiť okresný súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3). V prevyšujúcej časti návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovel (výrok 5).

VI.

Trovy konania

19. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 663,57 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa) vykonané v roku 2023 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2023 v sume 208,67 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2023 v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma náhrady trov konania tak predstavuje sumu 663,57 eur. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu